

COVID -19, epidemiologinen arvio

(Arvion tekemisessä on käytetty ECDC:n (5.1.2022 ja 7.1.2022) ja WHO (6.1.2022) julkaisemia tietoja. Lisäksi ilmaantuvuuslukuja on otettu (7.1.2022) WHO:n Euroopan toimiston interaktiivisesta tietokannasta (<https://who.maps.arcgis.com/apps/dashboards/ead3c6475654481ca51c248d52ab9c61>). Muut mahdolliset lähteet mainitaan tekstissä.)

(Tässä arvioissa tapausmäärällä tarkoitetaan yleensä viikkoa kohden raportoituja COVID-19-tautitapauksia.)

1. Yleistä epidemiologisen tilanteen arvioinnista

Epidemiologisen tilanteen kehittymiseen vaikuttavat olennaisesti eri maiden asettamat rajoitukset ja niiden mahdollinen poistaminen tai uudelleen asettaminen sekä koronarokotusten kattavuuden lisääntyminen väestössä. Osassa maailman maista on suuria puutteita mahdollisuudessa hakeutua hoitoon ja saada varmennettu COVID-19-diagnosi. Myös maiden kyvyssä suorittaa tartunnanjäilytystä ja katkaista tartuntaketjuja on isoja eroja. Maan valitsema testausstrategia ja siitä johtuva testausaktiivisuus vaikuttaa merkittävästi maan ilmaantuvuuslukuun. Raportoitu pieni määrä uusia koronatautitapauksia voi kertoa maan epidemiologisesta tilanteesta, mutta se voi myös johtua vähäisestä testaamisesta ja puuttuvasta tartunnanjäilytyksestä.

2. Yleiskuva

Koronavirusepidemia on voimistunut maailmalla. **Uusien tapausten määrä kasvaa voimakkaasti, todennäköisesti omikron -virusmuunnoksen levitessä erittäin nopeasti.** Varmistettujen COVID-19-tapausten määrä oli 2.1.2022 lähes 289 miljoonaa ja kuolemantapausten määrä 5,4 miljoonaa. **Viikkoa (52) kohden maailmanlaajuisesti raportoitujen uusien tautitapausten määrä kasvoi peräti 71 % edelliseen viikkoon verrattuna.** COVID-19 liittyvien uusien kuolemantapausten määrä kuitenkin laski 10 % edelliseen viikkoon verrattuna. Kasvua tapausmäärissä on nähtävissä kaikilla WHO:n määrittelemillä alueilla. Erityisen paljon uusien tapausten määrä kasvoi Amerikan alueella (100 % nousu) ja Kaakkois-Aasian alueella (78 % nousu). Vähäisintä uusien tapausmäärien kasvu oli Afrikan alueella (7 % nousu). Afrikan alueella raportoitiin kuitenkin 22 % kasvu COVID-19 liittyvissä kuolemantapauksissa.

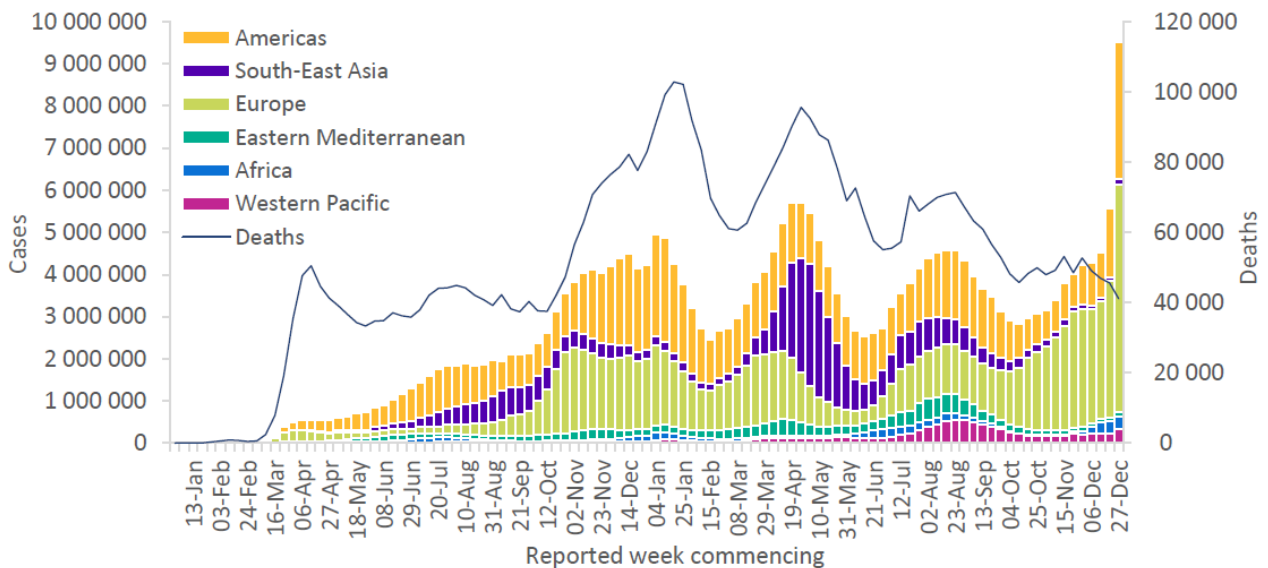
Eniten viikon 52 aikana raportoituja COVID-19-tapauksia oli Yhdysvalloissa (2 556 690 uutta tapausta; 92 % kasvu), Isossa-Britanniassa (1 104 316 uutta tapausta, 51 % kasvu), Ranskassa (1 093 162 uutta tapausta, 117 % kasvu) ja Italiassa (644 508 uutta tapausta, 150 % kasvu).

WHO:n 28.12.2021 julkaistun epidemiologisen katsauksen mukaan Delta-koronavirusmuunnos on edelleen vallitseva virusmuunnos. Tilanne on kuitenkin muuttunut nopeasti ja monissa maissa omikron on jo yleisin tartuntoja aiheuttava koronavirusmuunnos. Omikron on vallitseva virusmuunnos esimerkiksi Etelä-Afrikassa, Yhdysvalloissa, Isossa-Britanniassa, Islannissa, Irlannissa, Belgiassa, Tanskassa, Portugalissa ja Suomessa. Läheskään kaikista maailman maista ei ole saatavilla kvantitatiivista tietoa eri virusmuunnosten osuuksista

tartuntojen aiheuttajina. ECDC:n mukaan omikron leviää EU/EEA -maissa ja on valtavirusmuunnos EU/EEA-maissa tammikuun 2022 alussa ja vastaa lähes 100 % tartunnoista helmikuun 2022 alkupuolella.

Kuva 1. COVID-19 tapausten määrä ja kuolemat viikkoa kohden eri mantereilla, Lähde WHO 6.1.2022

Figure 1. COVID-19 cases reported weekly by WHO Region, and global deaths, as of 2 January 2022**

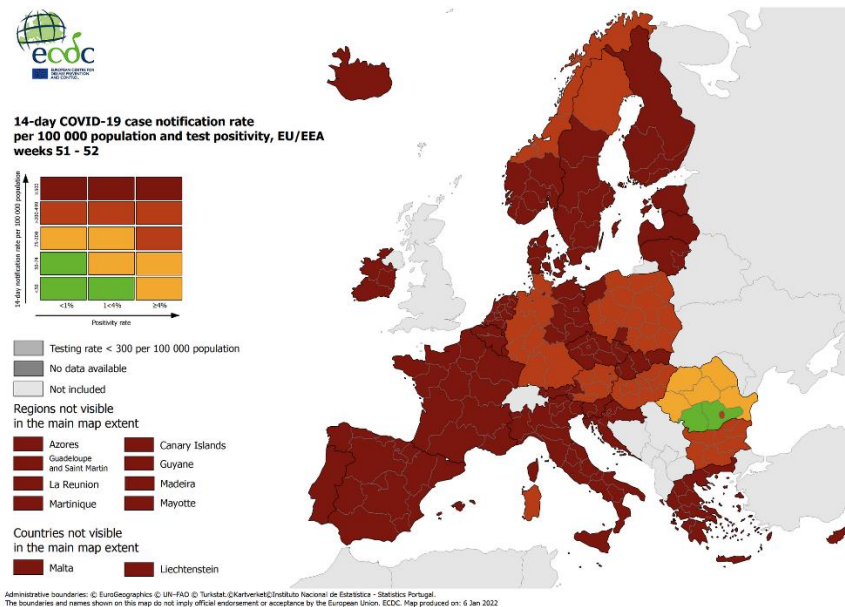
3. Tilanne Suomessa ja muissa EU- ja Schengen-maissa

Epidemiologinen tilanne EU- ja Schengen -maissa on kääntynyt vuoden 2021 lopulla selvästi huonompaan suuntaan. Uusien tapausten määrä on nousussa lähes kaikissa maissa. Syitä tähän voi olla useista erilaisista, mutta todennäköisesti omikron -virusmuunnoksen yleistymisellä on merkittävä vaikutus epidemiatilanteeseen.

Puolaa, Tšekkiä, Slovakiaa ja Unkaria lukuun ottamatta uusien tapausten määrä EU- ja Schengen -maissa kasvaa voimakkaasti tai hyvin voimakkaasti. Missään alueen maista ei ole enää nähtävissä selvää uusien tapausten määrän laskua.

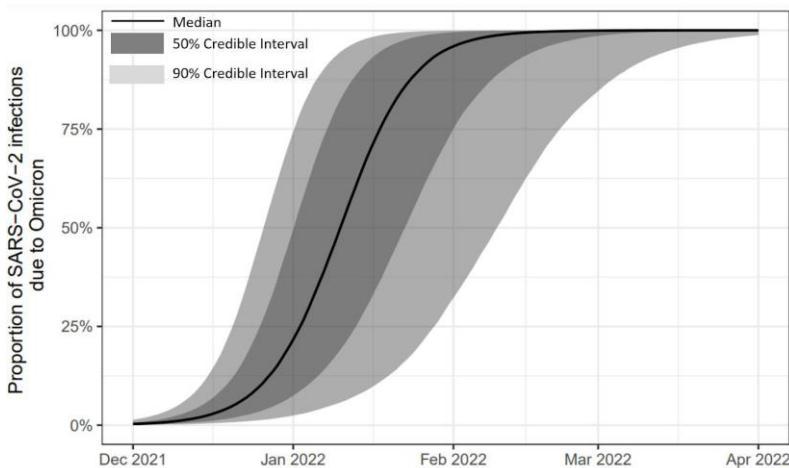
Huomattavaa on, että useissa maissa viikkoa kohden raportoitujen uusien tapausten määrä on viimeisen viikon aikana ollut koko pandemia-ajan korkein. Esimerkiksi Tanska raportoi viikon 52 ajalle yli 119 000 uutta tapausta ja 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 3.1.2022 oli 3340. Vertailun vuoksi todettakoon, että Suomessa on todettu koko koronavirusepidemian aikana (6.1.2022 mennessä) kaikkiaan 295 601 tapausta.

Kuva 2. ECDC:n epidemiatilannetta kuvaava kartta (6.1.2022 <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/situation-updates/weekly-maps-coordinated-restriction-free-movement>)

Kuva 3. Arvio omikronin osuuden kasvusta, lähde ECDC

(<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/covid-19-assessment-further-emergence-omicron-18th-risk-assessment>)

4. EU:n ja Schengenin ulkopuoliset maat ja alueet

4.1 Itä-Eurooppa ja Balkanin alue

Venäjän 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 3.1.2022 oli 213. Venäjällä tapausmäärät kasvoivat marraskuun alkuun asti, mutta ovat nyt laskussa. Tilanne vaihtelee maan sisällä. Pietarin 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 3.1.2022 oli 464, Leningradin alueen 255, Karjalan tasavallan 427 ja Muurmanskin alueen 273. Moskovassa ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 3.1.2022 oli 242 (Suomen suurlähetystön antama tieto).

Ukrainan epidemiatilanne huonontui nopeasti syyskuun alusta lähtien aina marraskuun puoliväliin saakka minkä jälkeen tapausmäärät ovat kääntyneet laskuun. Ukrainassa uusien tapausten määrä on yhä laskussa. 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 7.1.2022 oli 135.

Valko-Venäjän 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 7.1.2022 oli 165. Uusien tapausten määrä laskee.

Moldovan 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 7.1.2022 oli 120. Uusien tapausten määrä on ollut laskusuunnassa, mutta aivan viime päivinä tilanne näyttää kääntyneen huonompaan suuntaan.

Balkanin alueella epidemiatilanne on selvästi kääntynyt huonompaan suuntaan. Kahden viikon ilmaantuvuudet 100 000 henkilöä kohden 7.1.2022 olivat, Serbia: 466, Bosnia-Hertsegovina: 273, Albania: 231, Montenegro: 2947, Kosovo: 29, Pohjois-Makedonia: 311.

4.2 Iso-Britannia

Isossa-Britanniassa uusien tapausten määrä on voimakkaassa kasvussa. Kasvu alkoi syksyllä ja on kiihtynyt omikron -virusmuunnoksen levitessä tehokkaasti. Ison-Britannian terveystieteiden tutkimuskeskuksen antamien tietojen mukaan omikron kattoi Englannissa 96 % uusista tapauksista 31.12.2021. 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 7.1.2022 oli 3224.

4.3 Amerikka

Yhdysvaltojen epidemiatilanne on kääntynyt marraskuun alusta lähtien huonompaan suuntaan ja nyt omikronin yleistyessä, uusien tapausten määrä kasvaa voimakkaasti. 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 3.1.2022 oli 1569. Tilanne Kanadassa ja Meksikossa on samanlainen kuin Yhdysvalloissa. Uusien tapausten määrä kasvaa voimakkaasti. Kanadan 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 3.1.2022 oli 799. Meksikon 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 3.1.2022 oli 55.

Myös muualla Amerikassa uusien tapausten määrä on kasvussa. Tilanteet vaihtelevat kuitenkin maakohtaisesti. Brasilian 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 3.1.2022 oli 37, Argentiinan 835 ja Chilen 142.

4.4 Aasia

Aasiassa uusien tapausten määrä on kasvussa. Tilanteet kuitenkin vaihtelevat maittain. Eniten tapauksia on raportoitu Intiassa. Intian epidemiatilanne oli pitkään rauhallinen, mutta aivan vuoden 2021 lopussa tapausmäärät lähtivät uudestaan kasvuun ja tilanne näyttää nopeasti huononevan. Intian 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 3.1.2022 oli kuitenkin vielä vain 16. Myös esimerkiksi Filippiineillä ja Thaimaassa uusien tapausten määrä on kasvussa. Vastaava kasvua ei vielä nähdä Indonesiassa ja eikä Malesiassa. Singaporessa koko epidemia-ajan pahin epidemia-aalto vaimentui syksyn kuluessa, mutta nyt taas tapausmäärät ovat kääntyneet kasvuun. Singaporen 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 3.1.2022 oli 113.

Etelä-Koreassa on käynnissä viides epidemia-aalto, joka on vaimentumassa eikä tapausmäärien ole vielä toistaiseksi nähty kääntyneen uuteen kasvuun. Etelä-Korean 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 3.1.2022 oli 232. Japanissa viides epidemia-aalto on vaimentunut, mutta pientä tapausmäärien kasvua on kuitenkin nähtävissä. Japanin 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 3.1.2022 oli 4,7. Kiinassa, Hongkongissa ja Macaossa epidemiatilanne on rauhallinen. Taiwanissa tapausmäärät ovat laskeneet selvästi kevään epidemia-aallon huipun jälkeen ja epidemiatilanne on nyt rauhallinen. Huomattavaa kuitenkin on, että epidemiatilanteen suhteellisesta rauhallisuudesta huolimatta Kiinassa, Hongkongissa ja Taiwanissa tapausmäärät ovat kääntyneet kasvuun.

Israelissa epidemiatilanne huonontuu ja tapausmäärät kasvavat voimakkaasti. Israelin 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä 3.1.2022 oli 568.

5.5 Afrikka

Afrikassa uusien tapausten määrä on ollut voimakkaassa kasvussa, joka näyttää taittuneen. Omikron levisi nopeasti vuoden 2021 lopulla ja käänsi eteläisen Afrikan maiden tapausmäärät voimakkaaseen nousuun. Tapausmäärien nousu näyttää kuitenkin pysähtyneen ja kääntyneen laskuun. Tässä yhteydessä on huomattava, että myös maiden testaamis- ja tartunnanjäljitystoiminnassa on voinut tapahtua muutoksia. Etelä-Afrikan 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 3.1.2022 oli 506.

5.6 Oseania

Australiassa ja Uudessa-Seelannissa epidemiatilanne jatkui pitkään rauhallisena. Australiassa tapausmäärät kasvoivat selvästi syksyn aikana. Marraskuussa tapausmäärissä tapahtui laskua, mutta omikronin leviämisen seurauksena tapausmäärät lähtivät voimakkaaseen nousuun joulukuussa. Australian 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 3.1.2022 oli 1056. Uudessa-Seelannissa alkoi elokuun lopulla vaimeahko epidemia-aalto, joka tehokkaiden rajoitustoimen ansiosta vaimentui. Lokakuussa alkoi uusi epidemia-aalto, joka jatkuu yhä, vaikka uusien tapausten määrä on laskenut. 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 3.1.2022 oli 27.